

V dňoch 28. – 29. októbra 1988 sa konalo v Sofii VI. Medzinárodné sympóziu psychoterapie socialistických krajín, ktorého som sa aktívne zúčastnil. V nasledujúcich dňoch som navštívil „psychobolnicu“ v Radneve na pozvanie jej riaditeľa dr. Todora Toleva a primára protialkoholického oddelenia dr. Vasilu Peeva.

Dr. Peev je našim alkoholológom už dávnejšie známy, v Protialkoholickom obzore publikoval niekoľko článkov. Stál pri zrode bulharskej alkoholológie a za svoju koncepčnú prácu ho vyznamenali radom Cyrila a Metoda I. stupňa.

„Psychobolnica“ v Radneve je najväčšou bulharskou psychiatrickou liečebňou. Jej spádovou oblasťou je juhovýchodné Bulharsko, s počtom obyvateľov cca 2,5 mil. obyvateľov. Je rozdelená na 9 oddelení, z ktorých dve sú určené na liečbu alkoholikov. Na jednom sú hospitalizovaní pacienti s alkoholickými psychózami a alkoholici so somatickými a psychiatrickými komplikáciami, toto oddelenie má kapacitu 70 lôžok (z toho 40 lôžok má otvorený režim). Druhé je protialkoholické rehabilitačné oddelenie s kapacitou 90 lôžok, celé s otvoreným režimom. Toto oddelenie vedie práve dr. V. Peev.

V oblasti biologickej terapie delíria tremens sa rutinne aplikujú infúzie 5 % glukózy s B₁ a C vitamínom a Diazepamom, pri somatických komplikáciách sa podľa potreby pridávajú antipyretiká, kardiotoniká, z antibiotík bežne nasadzujú Ampicilín. Heminevrin je nedostatkový.

Zaujímavá je forma účasti pacientov na riadení režimu života v liečebni v podobe „celonemocničného výboru“, ktorého predsedom je jeden z pacientov, sú v ňom zástupcovia všetkých oddelení spolu s vedením liečebne. Jedno zo zasadnutí tohoto výboru som mal možnosť vidieť.

Ďalšou zaujímavosťou je, že v liečebni sa nevyskytuje vôbec personál na úrovni nášho NZP a PZP. Všetky tieto práce vykonávajú pacienti, vrátane obsluhy ťažkých pacientov, ktorí sa nevedia sami o seba postarať a udržiavať osobnú hygienu.

V liečbe alkoholikov zaberá dôležité miesto didaktoterapia, v rámci ktorej sa pacienti mu-

sia naučiť predpísané texty o škodlivosti alkoholu a o alkoholizme ako chorobe. Z vedomostí získaných samoštúdiom ich skúšajú a známkujú.

Pacienti sa zaraďujú do pracovnej terapie, v rámci ktorej na rozdiel od psychotikov z iných oddelení ústavu pracujú aj so strojmi, prípadne na rôznych náročnejších prácach.

Výrazne sa preferuje telovýchovná terapia, do ktorej sa zapájajú pacientske družstvá zo všetkých oddelení. Športuje sa vo viacerých odvetviach – vo futbale, volejbale, hádzanej, basketbale, tenise, ktoré možno hrať nielen na otvorených ihriskách, ale aj v budove, v ktorej sú dve veľké telocvične. V menších miestnostiach sa hrá stolný tenis, biliard a šach. V súčasnosti sa dokončuje gymnastická sála a sauna. Denne po skončení pracovnej terapie prebiehajú tréningy, súťaže medzi oddeleniami sa organizujú dvakrát týždenne. Jeden až dvakrát ročne sa uskutočňujú súťaže s pacientmi z iných nemocníc a raz ročne prebieha spartakiáda, ktorá trvá celý mesiac za účasti vyše sto pacientov z celej liečebne.

V rámci „kultúrterapie“ môžu sa pacienti zaradiť do arteterapie (kresba, maľba, výroba drobných suvenírov na predaj). Zaujímavá je činnosť patientskeho divadelného súboru, ktorý vedie profesionálny režisér a scénograf. Pacienti naštudovávajú hry svetoznámych dramatikov. Každoročne sa uskutočňuje festival, na ktorom sa prezentujú štyri hry, je to veľká akcia s mnohými hosťami. Mal som možnosť vidieť dokumentárny film z priebehu posledného festivalu. Pôsobivé bolo sledovať herecké výkony najmä psychotikov, ktorých aktivizáciu týmto spôsobom považujem za veľmi užitočnú.

Na protialkoholickom rehabilitačnom oddelení okrem zmienených foriem prebieha aj skupinová psychoterapia. Celková činnosť a aktivita pacientov sa hodnotí bodovým systémom, podobným používanému v Apolinárii.

„Psychobolnica“ v Radneve je zaujímavou harmonicky fungujúci organizmus, umožňujúci pacientom nachádzať znova životné hodnoty. Rozmanitosť terapeutických foriem umožňuje zase terapeutom plne sa realizovať.

MUDr. K. Turček